

Politisk redaktör
Gabriel Ehrling Perers
gep@falukuriren.se

Falu-Kuriren

Växel: 010-709 70 00

Adress: Box 265, 791 26 Falun

**CHEFREDAKTÖR
OCH ANSVARIG UTGIVARE**

Helena Nyman
helena.nyman@falukuriren.se

STF ANSVARIG UTGIVARE

Jan Svensson
jan.svensson@falukuriren.se

ANNONSERING

Tel: 010-709 70 00

SÄLJCHEFER

Joakim Mårtensson
joakim.martensson@dt.se
Joakim Gustavsson
joakim.gustavsson@dt.se

KUNDSERVICE

Tel: 010-709 79 00
Mån-tor 8-17, fre 8-16
dt.se/kundservice

PRENUMERATION

Prenumerationspriser 2021

Gäller vid tillsvidareprenumeration

Total: Papperstidning, e-tidning och allt digitalt innehåll 408 kr/mån

Helg: Papperstidning fre-lör, e-tidning och allt digitalt innehåll 308 kr/mån.

Digital Premium: E-tidning och allt digitalt innehåll 199 kr/mån.

Företag Total: Papperstidning, e-tidning och allt digitalt innehåll 612 kr/mån.

Företag Digital Premium: E-tidning och allt digitalt innehåll 299 kr/mån.

För mer information gå in på kund.bonniernewslocal.se/paket/dt

ARKIVERING

Det redaktionella innehållet lagras i vårt elektroniska arkiv. Vi utgår från att den som skickar material till tidningen medger elektronisk lagring/publicering.

ANONYM

Den som vänder sig till tidningen med ett tips är garanterad absolut anonymitet.

RÄTTELSE

När det blir fel i en publicering ska tidningen skyndsamt rätta till felet. Den som känner sig illa behandlad i en text kan också vända sig till Mediombudsmannen, MO.

Utebliven tidning

Anmäl på dt.se/kundservice

Eller ring 023-79 49 00

Teltid: mån-tor 8-17, fre 8-16

Läs e-tidningen på dt.se

Krönika

Leksands knäckebröd är en framgångsrik industri i Dalarna. Men knappast någon fäbod.

FOTO: CLAES SÖDERBERG

Småböndernas ojämna fajt mot knäckejätten

Det finns många ord för att beskriva det åkerlandskap i Siljansbygden där Leksands knäckebröd AB har sin fabrik med tillhörande fabriksförsäljning. *Centralt* är ett, med Leksands på bekvämt avstånd. *Praktiskt* är ett annat, ett bättre stenkast från riksväg 70.

Ett ord som däremot inte alls passar in på omgivningen är *fäbod*. Ändå har Leksands knäckebröd ensamrätt på att kalla sina produkter saker som börjar med just fäbod...

Numer gäller skyddet inte enbart knäckebröd utan även köttvaror. Detta sedan Melkers i Falun, som haft rätten till fäbod (skinna), gick i konkurs förra året.

Leksands knäckebröd har även ensamrätt att använda dalahästen på bröd och konfektyr. Där satte Patent- och registreringsverket nyligen ner foten mot en kaféägare och chokladtillverkare i Rättvik som nekades sälja choklad i form av dalahästhuvud.

Peter Joon, vd för Leksands knäckebröd, vill i en intervju med tidningen 11/10 beskriva rättigheterna som någon form av kulturgärning. Att företaget

inte bara har en rätt, utan "ett ansvar", att "försvara" hästen.

"Om många får använda dalahästen på livsmedel blir den allmångods som till exempel falukorv, även om falukorven till viss del styrs genom receptreglering", säger Joon till tidningen.

På en punkt måste man ge knäcke-vd:n rätt. Om Leksands knäckebröd inte haft rättigheterna så kunde ju någon annan ha haft det. Och det kunde verkligen ha varit värre.

Som att värmländska Wasabröd äger Falu rågrut.

Eller värmländskt och värmländskt... Wasabröd ägs av den italienska matjätten Barilla, så Falu rågrut är tämligen dalafritt.

Frågan är i stället om inte dalahästen faktiskt är så "allmän" att den borde gäloppa fritt, inte hållas tyglad i varumärkesmässig spilta.

Att det går att få mönsterskydd för specifik design är en sak (och något helt annat!). Men att ett enskilt företag ska ha ensamrätt för själva uttrycket, och inom så breda områden...?

Det smakar inget vidare. Än mer oförståeligt – ja, närmast obegripligt – är att

Leksands knäckebröd AB har ensamrätt till att inleda produktnamn med "fäbod".

Vd Peter Joon berättar i intervjun med tidningen vad det innebär i praktiken:

"Vid mötet med fäbodbrukarna förklarade vi hur de får använda namnet. De kan till exempel skriva

'bröd från X-fäbod' men inte 'Fäbodbröd'."

Att Leksands knäckebröd har uppfostringsamtal med fäbodbrukare kommer sig sannolikt av att Förbundet svensk fäbodkultur och utmarksbruk ifrågasatt att ett bolag kan ha ensamrätt till "fäbod". I början av året gick organisationen formellt fram

med ansökning om så kallad administrativ hävning av rättigheterna (då delvis kvar i Melkers konkursbo). Dock utan framgång.

På sin hemsida beskriver Leksands knäckebröd hur Fäbodknäcke "hämtat inspiration" från en fäbod som tillhör en nu pensionerad medarbetare. Mer fäbod än så är det inte.

Samtidigt är det alltså varumärkesbrott om fäbodbrukare kallar sina produkter – som faktiskt produceras på en fäbod! – för något som inleds med *fäbod*... Och då även om produktnamnets slut är klart annorlunda än naturligtvis sedan länge skyddade "Fäbodknäcke".

Utöver vite och skadestånd kan varumärkesbrott ge böter och fängelse i upp till två år.

Nog för att det är viktigt med varumärkesskydd, men här borde myndigheterna aldrig ha medgett ett så brett och starkt.

Lika lite som *skogen* eller *fjället* är fäbod en enskild plats. Enskilda näringsidkare bör inte få så bred ensamrätt.

På sin hemsida beskriver Leksands knäckebröd hur Fäbodknäcke "hämtat inspiration" från en fäbod som tillhör en nu pensionerad medarbetare. Mer fäbod än så är det inte. Samtidigt är det alltså varumärkesbrott om fäbodbrukare kallar sina produkter - som faktiskt produceras på en fäbod! - för något som inleds med fäbod...

Gabriel Ehrling Perers

gep@falukuriren.se

